

Norges vassdrags- og energidirektorat  
Postboks 5091 Majorstua  
0301 Oslo

Saksb.: Lars Sæter  
e-post: [fmnolsa@fylkesmannen.no](mailto:fmnolsa@fylkesmannen.no)  
Tlf: 75 53 15 51  
Vår ref: 2006/5364  
Deres ref: 200701873-15  
Vår dato: 17.09.2013  
Deres dato: 28.06.2013  
Arkivkode: 561

## Uttalelse med innsigelse til søknad om tillatelse til bygging av Kvitfors kraftverk i Narvik kommune

Fylkesmannen viser til brev av 28.06.2013 fra NVE vedlagt søknad fra Kvitfors Kraft AS om tillatelse til å bygge Kvitfors kraftverk i Narvik kommune. Vi beklager at vi er seint ute med vår høringsuttalelse og viser her til e-post av 13.09.2013 fra saksbehandler Heidi Kannick i NVE, der vi har fått utsatt høringsfrist til 17.09.2013.

### Innsigelse

Fylkesmannen i Nordland fremmer med hjemmel i lov av 24.11.00 om vassdrag og grunnvann § 24, jfr. reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 til 5-6, innsigelse til søknad om tillatelse til bygging av Kvitfors kraftverk. Hovedbegrunnelsen for innsigelsen er de negative virkningene utbyggingen vil få på en lokalitet av den hensynskrevende naturtypen *Fossesprøytsone* også kalt «*Fosseberg og fosse-eng*» som i Norsk rødliste for naturtyper 2011 er kategorisert som nær truet (NT). Lokaliteten har fosseengutforming og har blant annet forekomst av rødlistearten Huldrelav - *Gyalecta friseii* (NT). I tillegg legger vi vekt på utbyggingens negative effekter på landskapsbilde/friluftsliv med hovedfokus på Kvitforsen som landskapselement.

### De nye planene

Utbygger søkte om å bygge Kvitfors kraftverk første gang i 2006. På bakgrunn av høringsuttalelsene fra blant annet Narvik kommune, Reindriftsforvaltningen og Fylkesmannen er planene nå endret. Vi viser her til vår uttalelse av 09.10.2006 der vi frarådet bygging av Kvitfors kraftverk etter de opprinnelige planene. Hovedbegrunnelsen for frarådingen var den gang de negative virkninger på landskapsbilde, friluftsliv/naturopplevelse og INON av en eventuell utbygging.

De nye planene medfører flytting av kraftstasjonen fra innerenden av Storvatnet til utløpet av Kvitforselva. Dette vil føre til at adkomstvegen til kraftverket vil gå fra vest istedenfor øst. Det må nå bygges 880 meter ny veg fra sperredam i utløpet av Storvatnet og videre langs Storvatnet fram til kraftstasjonsområdet. I motsetning til i de gamle planene vil det nå ikke bli bygd veg opp til inntaket for kraftverket og rørgata vil bli lagt i fjell/gravd ned. I tillegg er det nå planlagt slipp av minstevannføring tilsvarende 5-persentil med 0,299 m<sup>3</sup>/s om sommeren og 0,023 m<sup>3</sup>/s om vinteren.

---

Konsekvensvurderingene med hensyn til biologisk mangfold baserer seg blant annet på rapport utarbeidet av Statskog Troms i 2005 (Valnes 2005). På grunn av planendringene for kraftverket har Miljøfaglig Utredning AS gjennomført supplerende naturfaglige undersøkelser (Gaarder 2011). Samme firma kartla i 2008 naturtyper i Narvik kommune etter oppdrag fra Fylkesmannen (Gaarder & Larsen 2009). I tillegg er det gjennomført undersøkelser i Kvittforselva i forbindelse med planer om bygging av minikraftverk i vassdrag i Troms og Nordland (Odland & Tønsberg 2006).

### Begrunnelse for innsigelsen

Etter forrige høringsrunde er det som nevnt ovenfor gjennomført flere undersøkelser som har bidratt til ny kunnskap om naturmangfoldet i området. Fylkesmannen mener kravet i naturmangfoldloven § 8 om at saken i hovedsak skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap kan sies å være oppfylt. Med de nye undersøkelsene foreligger det etter vår vurdering tilstrekkelig kunnskap om tiltakets konsekvenser for kjente forekomster av arter og naturtyper. Følgelig kan føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges mindre vekt.

I forbindelse med de nye undersøkelsene er det kartlagt/registrert to lokaliteter med hensynskrevende naturtyper i tiltaks- og influensområdet til det planlagte kraftverket. Den ene lokaliteten er en *fossesprøytzone* med vegetasjonstypen *fosseeng* i nedre del av Kvittforselva. I Norsk rødliste for naturtyper 2011, har naturtypen fått navnet *fosseberg og fosse-eng* (kat. NT-nær truet). Den andre lokaliteten er en *rik kilde/kildemyr* som ligger ovenfor Sørbukta i tilknytning til traseen for den nye vegen inn til kraftstasjonen. I tillegg er naturtypen *elveløp* rødlistet (kat. NT), begrunnet i nasjonalt sett stort omfang av negative påvirkninger fra blant annet vannkraftutbygging. I følge søknaden vil vegen inn til kraftstasjonen kunne legges på en slik måte at lokaliteten med rik kilde/kildemyr ikke blir påvirket. Fossesprøytsonen vil derimot bli sterkt påvirket selv om det blir pålagt minstevannføring i Kvittforselva.

### Fossesprøytzone og rødlistearter

Faktaark i Naturbasen gir følgende beskrivelse av fossesprøytsonen i Kvittforselva:

**«Beliggenhet/avgrensing:** Beskrivelsen er basert på Odland & Tønsberg (2006). Deres omtale er forholdsvis kortfattet og gjengis her i sin helhet: Stor foss nederst med sprayzone dominert av moser og kalkkrevende karplanter. I mosetuene fantes bl.a. labbmose, svartaks, setermjelt, bergstarr og polarvier, noe som tyder på at spraypåvirkningen inne er stor i lange perioder av året. Over 500 m.o.h. fantes ikke spraysoner. Ingen spesielle forekomster. Avgrensning av lokaliteten er basert på flyfoto over området og er derfor noe grov. Naturtyper: Det er tydelig snakk om til dels velutviklede fosseeng-miljøer. Utforming er noe usikker. Artsfunn: Foruten artene nevnt direkte av Odland & Tønsberg (2006), så samlet de inn flere belegg under arbeidet. Bl.a. ligger det en del funn ute på Artskart (Artsdatabanken 2009) og i NorskLavDatabase (NLD). Dette inkluderer også funn av huldrelav *Gyalecta friseii* (VU). G. Kristiansen (pers. medd.) opplyser at huldrelaven ble funnet under overhengende berg i fosserøyksona. Han framhever også funn av kalkfjelllav (regionalt sjelden art) og hittil eneste funn i Nordland av skorpelaven *Leciophysma finmarkicum* i området. **Verdisetting:** Det er tydeligvis snakk om et forholdsvis velutviklet og intakt miljø med fosseenger. Lokaliteten gis derfor verdi viktig (B). **Hensyn og skjøtsel:** Naturverdiene klarer seg best uten inngrep av noe slag»

---

På landsbasis er det i følge Naturbasen registrert 194 forekomster av naturtypen fossesprøytsoner, hvorav 42 er kategorisert som svært viktig (A-verdi) og 79 som viktig (B-verdi). I Nordland er det kjent 41 forekomster av denne naturtypen. Av disse er 6 kategorisert som svært viktig (A-verdi) og 20 som viktig (B-verdi). De fleste fossesprøytsonene er lokalisert i sørfylket (Helgeland). Kun 8 er lokalisert i nordfylket (Salten, Ofoten, Lofoten og Vesterålen). Av disse har fire B-verdi og fire C-verdi, derav to i Narvik kommune med B-verdi. De to forekomstene i Narvik er lokalisert i Kvitforselva og i Vassdalselva (Storforsen).

Reduksjon av vannføringen i Kvitforselva som følge av en eventuell vannkraftutbygging, vil sannsynligvis ødelegge fossesprøytlokaliteten. Vi mener det er viktig å bevare de få lokalitetene som er igjen av denne naturtypen i Nordland, spesielt gjelder dette lokaliteter av A-verdi. I nordfylket som har svært få lokaliteter mener vi det også er viktig å bevare lokaliteter av B-verdi med tanke på god geografisk fordeling. Etter fylkesmannens vurdering betyr dette at Kvitforselva ikke bør bygges ut.

#### Friluftsliv og landskap

En utbygging etter de nye planene vil medføre behov for bygging av 880 meter ny veg inn til kraftstasjonen. I motsetning til i de gamle planene vil det nå ikke bli bygd veg opp til inntaket for kraftverket og rørgata vil bli lagt i fjell/gravd ned. I tillegg er det nå planlagt slipp av minstevannføring. Den nye rørgatetraseen vil føre til at bortfallet av INON blir minimalt. Totalt sett vil en utbygging etter de nye planene medføre noe mindre terrenginngrep enn de gamle. Vi mener likevel at inngrepene særlig i form av redusert vannføring og ny veg vil gi betydelige negative effekter på landskapsbilde/friluftsliv, inklusive Kvitforsen som landskapselement.

#### **Retningslinjer i regional plan om små vannkraftverk i Nordland**

I henhold til tematiske retningslinjer (kap. 2.2) i regional plan om små vannkraftverk i Nordland skal utbygging av små vannkraftverk *ikke tillates* i vassdrag med fossesprøytsoner med stor verdi, mens man i vassdrag med fossesprøytsoner med middels verdi skal være *svært restriktiv* med å gi tillatelse til utbygging.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)  
fylkesmiljøvernssjef

Tore Vatne  
seksjonsleder

*Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.*

Kopi til:  
Miljødirektoratet  
Narvik kommune  
Reindriftsforvaltningen Nordland  
Forum for natur og friluftsliv i Nordland

